

Adroddiad atebolrwydd

Adroddiad atebolrwydd

Yn yr adran hon, rwy'n adrodd ar ofynion atebolrwydd allweddol i Weinidogion Cymru ar ffurf debyg i adroddiad Cyfarwyddwyr sy'n cael ei baratoi gan gwmni preifat. Mae'r gofynion adrodd hyn wedi'u haddasu ar gyfer cyd-destun y sector cyhoeddus.

Alan Morris yw cadeirydd fy Mhwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg ac mae modd darllen am ei safbwynt ynglŷn â'r trefniadau llywodraethu yn fy swyddfa ar ddiwedd ein hail flwyddyn weithredol [yma](#).

Mae'n ofynnol i'm hadroddiad atebolrwydd gael tair adran: adroddiad Llywodraethu Corfforaethol, Adroddiad Taliadau a Staffio a thystysgrif archwilio gan Archwilydd Cyffredinol Cymru sy'n gyfrifol am adolygu fy adroddiad atebolrwydd er mwyn sicrhau ei fod yn gyson â gwybodaeth arall yn fy natganiadau ariannol a rhoi barn ar y datgeliadau canlynol yn yr adroddiad hwn:

- Rheoleidd-dra gwariant
- Datgeliadau tâl a phensiwn GTGAP ar fy nghyfer i ac aelodau fy uwch dîm rheoli
- Taliadau i gyn-gyfarwyddwyr, os yn berthnasol
- Taliadau colli swydd, os yn berthnasol
- Pecynnau gadael, os yn berthnasol
- Datgeliadau cyflog teg
- Dadansoddiad o niferoedd a chostau staff

Adroddiad Llywodraethu Corfforaethol

Mae gwybodaeth am fy strwythur llywodraethu a phwy sy'n gyfrifol am ac yn dylanwadu ar yr hyn sy'n digwydd yn fy swyddfa wedi'i nodi ar fy ngwefan ac yn fy Natganiad Llywodraethu. Hefyd, mae'n ofynnol i mi ddatgelu unrhyw fuddiannau arwyddocaol sydd gennyf a fy uwch dîm rheoli a allai wrthdaro â'n cyfrifoldebau rheoli. Mae modd gweld cofrestr cryno o fuddiannau ar gyfer fy uwch dîm rheoli [yma](#). Rheolwyd unrhyw wrthdaro buddiannau posibl neu wirioneddol a gododd yn ystod y flwyddyn yn unol â'm [polisi gwrthdaro buddiannau](#).

Fformat y cyfrifon

Paratowyd fy natganiadau ariannol yn unol â Pharagraff 20 Atodlen 2 Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 ac unrhyw Gyfarwyddyd ynghylch Cyfrifon a gyhoeddwyd gan Weinidogion Cymru.

Daeth Swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru i fodolaeth ar 1 Chwefror 2016 gyda'm penodiad yn Gomisiynydd cyntaf. Mae'r cyfrifon hyn yn cwmpasu'r cyfnod o 1 Ebrill 2017 hyd 31 Mawrth 2018 ac yn adlewyrchu asedau, rhwymedigaethau ac alldro adnoddau fy swyddfa. Paratowyd y datganiadau ariannol sy'n dilyn yr adroddiad hwn yn unol â Llawlyfr Adrodd Ariannol y Llywodraeth (FReM) a gyhoeddwyd gan Drysorlys EM. Mae'r polisiau cyfrifyddu sydd yn y FReM yn cymhwyso'r Safonau Cyfrifyddu Rhyngwladol (IFRS) fel y'u mabwysiedir neu y'u dehonglir ar gyfer cyd-destun y sector cyhoeddus.

Cyllido

Mae Swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru yn annibynnol ar Lywodraeth Cymru, ond mae'n cael ei ariannu ganddi. Yn 2017-2018, derbyniwyd £1.48 miliwn i ariannu gweithgareddau (derbyniwyd £1.556 miliwn yn y cyfnod cyfrifo blaenorol).

Canlyniadau ar gyfer y cyfnod

Mae'r Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr yn dangos gwariant, am y flwyddyn, o £1.433 miliwn, sef cynnydd o 30% ar y cyfnod blaenorol (£1.102 miliwn am y 14 mis hyd at 31.3.17). Cynyddodd balans y gronfa gyffredinol ar ddiwedd y flwyddyn ychydig i £501,000 (£454,000 ar 31.3.17). Mae £316,000 o'r balans hwn wedi'i ymrwymo i ariannu'r gwaith sy'n parhau ar fy rhaglen Y Gallu i Greu sy'n gosod sylfeini mewn partneriaeth â chwe phartner o'r sectorau cyhoeddus, preifat a gwirfoddol yng Nghymru. Daw'r Rhaglen hon i ben yn 2019-20.

Mae cronfeydd wrth gefn yn cael eu cadw ar lefel resymol hefyd ar gyfer cyflawni'r swyddogaethau statudol o fewn y Ddeddf a rhag ofn i unrhyw faterion brys a phwysig sydd heb eu cynllunio gael eu dwyn i'm sylw. Mae costau ychwanegol o'r fath yn debygol o fod yn gysylltiedig ag achosion cyfreithiol ac adnoddau staff ychwanegol.

Cwynion

Ni dderbyniodd fy swyddfa unrhyw gwynion yn ystod y cyfnod.

Datgelu gwybodaeth i'r archwilwyr

Cyn belled ag y gwn, nid oes unrhyw wybodaeth archwilio nad yw'r archwilwyr yn ymwybodol ohoni ac mae fy nhîm wedi cymryd yr holl gamau y dylai fod wedi eu cymryd i wneud ei hun yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac i sicrhau bod yr archwilwyr yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

Yn ystod y cyfnod, ni thalwyd fy archwilwyr am unrhyw waith ac eithrio archwilio.

Datganiad o gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu

Dan [Atodlen 2](#) Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, mae Gweinidogion Cymru wedi cyfarwyddo Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru i baratoi datganiad cyfrifon ar gyfer pob blwyddyn ariannol ar ffurf ac ar sail yr hyn a nodir yn y Cyfarwyddyd Cyfrifon. Caiff y cyfrifon eu paratoi ar sail cronïadau, ac mae'n rhaid iddynt roi darlun cywir a theg o sefyllfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru ac o'i incwm a'i wariant, newidiadau i ecwiti trethdalwyr a llifoedd arian am y flwyddyn ariannol.

Wrth baratoi'r cyfrifon, mae'n ofynnol i'r Swyddog Cyfrifyddu gydymffurfio â gofynion Llawlyfr Adrodd Ariannol y Llywodraeth ac yn benodol:

- cadw at y Cyfarwyddyd Cyfrifon a gyhoeddwyd gan Weinidogion Cymru, gan gynnwys y gofynion cyfrifyddu a datgelu perthnasol, a defnyddio polisiâu cyfrifyddu addas yn gyson;
- llunio barnau ac amcangyfrifon ar sail resymol;
- Datgan a ddilynwyd safonau cyfrifyddu cymwys, fel y'u nodwyd yn 'Llawlyfr Adrodd Ariannol y Llywodraeth', a datgelu ac esbonio unrhyw wyriadau perthnasol yn y datganiadau ariannol; a
- Paratoi'r datganiadau ariannol ar sail 'busnes gweithredol'.

Y Comisiynydd yw'r Swyddog Cyfrifyddu ar gyfer ei swyddfa yn rhinwedd paragraff 18 o Atodlen 2 i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Caiff cyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu, gan gynnwys cyfrifoldeb dros gywirdeb a rheoleidd-dra arian cyhoeddus y mae'r Swyddog Cyfrifyddu yn atebol amdano, cadw cofnodion cywir a diogelu asedau Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru, eu hamlinellu ym Memorandwm y Swyddogion Cyfrifyddu, a gyhoeddwyd gan Drysorlys EM.

Sophie Howe

Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru
5 Gorffennaf 2018

Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Pwrpas

Fel Swyddog Cyfrifyddu, mae gennyf gyfrifoldeb dros gynnal trefniadau llywodraethu effeithiol a system reolaeth fewnol gadarn sy'n cefnogi cyflawni fy mholisiau, nodau ac amcanion, gan ddiogelu'r cronfeydd a'r asedau cyhoeddus yr wyf yn gyfrifol amdanynt yn bersonol.

Mae'r Datganiad Llywodraethu hwn yn dilyn Canllawiau Trysorlys EM. Mae'n nodi'r strwythurau llywodraethu ar gyfer fy swyddfa, a'r gweithdrefnau rheolaeth fewnol a rheoli risg a oedd ar waith neu'n cael eu datblygu yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2018 a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r Adroddiad Blynyddol a'r Cyfrifon.

Mae'r systemau sydd ar waith ac a amlinellir yn y datganiad hwn wedi'u cynllunio i reoli risg i lefel dderbyniol yn hytrach nag i ddileu pob risg o fethu â chyflawni polisiâu, nodau ac amcanion; gall y drefn felly roi sicrwydd rhesymol yn unig, nid sicrwydd absoliwt o effeithiolrwydd. Gan fod

gwaith fy swyddfa'n torri tir newydd, deuthum i'r casgliad bod angen mabwysiadu "archwaeth" tuag at risg ar gyfer llawer o'm gwaith sy'n edrych tuag allan oherwydd na fyddai agwedd draddodiadol fwy minimalaidd neu ofalus, yn fy marn i, yn llwyddo i ddod â'r newid er gwell y sefydlwyd fy swyddfa i'w gyflawni. Esbonnir hyn ymhellach isod.

Natur fy swyddfa ac atebolrwydd

Sefydlodd Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru fel corfforaeth undyn. Mae hyn yn golygu mai deilydd y swydd sy'n gyfrifol am yr holl swyddogaethau (pwerau a dyletswyddau) ac nid oes 'bwrdd' traddodiadol sy'n gyfrifol yn gorfforaethol am berfformiad a llywodraethu'r sefydliad. Rwy'n annibynnol ar weinidogion ac, yn ddarostyngedig i Ddeddf 2015, yn gyfrifol am osod cyfeiriad strategol fy swyddfa. Rwyf yn atebol i Gynulliad Cenedlaethol Cymru am weithredoedd fy swyddfa, ac i'w Bwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus, yn benodol ar gyfer materion fel y trefniadau ar gyfer llywodraethu, rheolaeth ariannol a rheolaeth fewnol.

Panel Ymgynghori

Sefydlodd Deddf 2015 banel i roi cyngor i mi ynglŷn â gweithredu fy swyddogaethau. Aelodau'r panel ymgynghori yw-

Comisiynydd Plant Cymru;	Comisiynydd y Gymraeg;	Comisiynydd Pobl Hŷn Cymru;	Yr aelod o staff Llywodraeth Cymru a benodwyd gan Weinidogion Cymru yn Brif Swyddog Meddygol dros Gymru;
Cadeirydd y corff Adnoddau Naturiol ar gyfer Cymru neu aelod anweithredol arall o'r corff hwnnw a ddewisir gan y cadeirydd;	Swyddog gyda'r corff sy'n cynrychioli undebau llafur yng Nghymru – yn dwyn yr enw Wales TUC Cymru, a enwebir gan y corff hwnnw;	Cadeirydd, cyfarwyddwr neu swyddog cyffelyb y gall Gweinidogion Cymru ei benodi/phenodi o gorff sy'n cynrychioli pobl sy'n cynnal busnes;	Person arall y gall Gweinidogion Cymru ei benodi/phenodi.

Cyfarfu'r panel unwaith yn 2017-2018 i gynghori a thrafod fy Adroddiad Blynyddol cyntaf ac yn fy ail flwyddyn rwyf wedi tynnu ar brofiad aelodau unigol i lywio rhaglen waith fy sefydliad.

Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg

Rwyf wedi penodi Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg (PASR) i ddarparu cyngor adeiladol ac i herio ar faterion llywodraethu, rheolaeth ariannol ac archwilio, a'r trefniadau ar gyfer rheolaeth fewnol - gan gynnwys adnabod a rheoli risg. Aelodau'r [Pwyllgor](#) yw:

- **Alan Morris**, Archwilydd wedi ymddeol sy'n gefnogwr brwd i ddatblygu cynaliadwy yw cadeirydd y Pwyllgor;
- **Jocelyn Davies**, cyn AC Plaid Cymru a chyn aelod o'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a chadeirydd Pwyllgor Cyllid y Cynulliad, aelod o Banel Ymgynghorol Comisiynydd Plant Cymru a Chadeirydd eu PASR, ymddiriedolwr Gofal a Thrwsio Cymru, aelod bwrdd anweithredol o awdurdod Refeniw Cymru;
- **John Dwight**, Archwilydd wedi ymddeol, ymddiriedolwr a thrysorydd anrhydeddus Gofal Hosbis y Ddinas ac aelod o bwyllgor gweithredol cangen CIPFA-Cymru;

- **Gareth Madge**, cyn Brif Swyddog a Phrif Gynghorydd Cyfreithiol gyda Heddlu De Cymru, aelod o Fwrdd Cyfarwyddwyr ACPO, Cadeirydd Cymdeithas Cyfreithwyr yr Heddlu; a
- **Jonathan Morgan**, cyn AC Ceidwadol a chadeirydd y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Phwyllgor Iechyd, Lles a Llywodraeth Leol y Cynulliad ac ar hyn o bryd yn Gyfarwyddwr Practice Solutions. Cadeirydd PASR yr Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus.

Mae pob un ohonynt yn annibynnol ac nid ydynt yn gweithio i'r Comisiynydd. Roedd gan bob aelod record presenoldeb o 100% yn y pedwar cyfarfod Pwyllgor a gynhaliwyd yn ystod 2017-2018.

Mae Cadeirydd y Pwyllgor wedi rhoi [adroddiad](#) i mi yn cwmpasu'r cyfnod o 15 mis rhwng ei sefydlu a 31 Mawrth 2018 ac ynddo, mae'n dod i'r casgliad y gall y Pwyllgor roi sicrwydd imi fod y trefniadau llywodraethu, rheolaeth ariannol a sicrwydd risg sydd ar waith yn briodol ac wedi gweithredu'n effeithiol yn ystod 2017-2018, er eu bod yn dal i esblygu.

Uwch dîm rheoli

Fe wnes i ailstrwythuro fy sefydliad yn ystod y flwyddyn ac ar 31 Mawrth 2018 aelodau fy uwch dîm rheoli (UDRh) yw fi fy hun a thri chyfarwyddwr. Rydym yn cyfarfod yn fisol, o leiaf, gydag aelodau eraill o'm tîm ehangach i drafod cynnydd a materion gweithredol a strategol. Mae aelodau'r UDRh yn gyfrifol ac yn atebol imi am weithredu'r cynllun strategol sydd wedi'i gymeradwyo ar gyfer fy nhymor o saith mlynedd yn y swydd. Rwy'n cymryd penderfyniadau allweddol ar ôl trafod gydag aelodau'r UDRh. Rwyf hefyd wedi rhoi awdurdod i rai aelodau staff awdurdodi trafodion ariannol.

Datblygu fframwaith llywodraethu

Datblygwyd fy fframwaith llywodraethu i raddau helaeth yn ystod y cyfnod cyfrifo cyntaf, oedd yn cwmpasu'r 14 mis hyd at 31 Mawrth 2017. Yn ystod 2017-2018, mae polisiâu cychwynnol fy swyddfa wedi'u diweddarau yn sgil ailstrwythuro cyfrifoldebau dros reoli pobl a phrosiectau yn fy nhîm ac i adlewyrchu datblygiadau yn ein harferion gweithio wrth i ni barhau i ymgorffori'r pum ffordd o weithio a argymhellir gan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn ein trefniadau gweithio dydd i ddydd. Mae Archwiliad Mewnol wedi bod ar waith trwy gydol y flwyddyn ac mae wedi cyflawni rhaglen waith lawn ac mae'r PASR wedi bod yn gwbl weithredol.

Mae [fy nghynllun strategol](#) yn nodi'r hyn yr wyf yn gobeithio ei gyflawni o ran newid er gwell i bobl Cymru a sut rwy'n bwriadu mynd ati i wneud hynny mewn cydweithrediad â chyrrff cyhoeddus eraill yng Nghymru. Mae'n ddogfen uchelgeisiol a fydd yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff cyhoeddus herio'r ffyrdd y maent yn gweithio ac addasu hen arferion er mwyn cyflawni'r hyn oedd gan Lywodraeth Cymru mewn golwg pan benderfynodd gyflwyno'r mesur a ddaeth yn Ddeddf yn 2015. Mae'r cynllun hwn yn ddeinamig ac fe'i haddesir yn ôl yr angen er mwyn ymateb i newidiadau mewn amgylchiadau yn ystod fy nhymor yn y swydd.

Ymagwedd at reoli risg

Mae fy ymagwedd tuag at reoli risg yn gyson â'm cynllun strategol ac mae'n unol â Deddf 2015 a'r hyn y bwriedir ei gyflawni trwyddi. Mae fy mholisi rheoli risg, a gymeradwywyd gan y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg, yn ei gwneud hi'n glir fy mod am greu a chynnal amgylchedd a fydd yn caniatáu i reolaeth effeithiol ar risg ffynnu. Bydd hyn yn cynnwys sicrhau bod staff yn derbyn gwybodaeth lawn.

Mae'r polisi'n ei gwneud hi'n glir nad wyf yn gyndyn i gymryd risgiau. I'r gwrthwyneb, er mwyn cyflawni'r amcanion yn fy nghynllun strategol a'r hyn a ddisgwyllir, bydd angen ymagwedd agored neu archwaeth tuag at risg nad yw'n norm i'r rhan fwyaf o gyrff cyhoeddus eraill. Rwyf wedi dod i'r casgliad mai mabwysiadu dull o'r fath ar gyfer fy ngwaith sy'n edrych tuag allan gyda chyrrff cyhoeddus eraill yw'r unig ffordd realistig o sicrhau'r newid sydd ei angen ar draws y sector cyhoeddus yng Nghymru. Fe allai peidio â gwneud hynny olygu y byddwn yn methu â manteisio ar gyfleoedd pan fyddant yn codi a byddai risg uchel o fethu â chyflawni'r amcanion heriol yr wyf wedi'u gosod yn y cynllun strategol a'r hyn y mae fy rhanddeiliaid yn ei ddisgwyl gennyf. Yn yr un modd, rwyf wedi penderfynu bod angen i'm sefydliad weithredu geiriau'r Ddeddf a bod yn agored ac arloesol a rhoi cynnig ar ffyrdd newydd o weithio. Fodd bynnag, ni fydd risgiau o'r fath yn cael eu cymryd yn fyrbwyll. Byddant yn cael eu rheoli'n briodol ac yn ofalus gyda'r nod o gyflawni cymaint â phosibl yn llwyddiannus.

Rwyf wedi cymryd ymagwedd fwy traddodiadol a gofalus tuag at fy mhrosesau mewnol sy'n ymwneud â rheolaeth ariannol, cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau a diogelwch gwybodaeth.

Yn ystod 2017-2018 rwyf wedi diweddarau fy nghofrestr risg strategol mewn ymgynghoriad â staff a'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg. Hwyluswyd hyn gan gyfarfod o'r holl staff a gynhaliwyd ym mis Ionawr 2018. Nodwyd risgiau priodol yn y gofrestr risgiau strategol mewn perthynas â'm dyletswyddau statudol a'r rôl y bydd fy sefydliad yn ei chwarae wrth helpu cyrrff cyhoeddus i gyflawni amcanion y Ddeddf. Mae camau i fynd i'r afael â'r risgiau hyn yn parhau i gael eu hymgorffori yn fy nhrefniadau gwaith.

Archwilio Mewnol

Mae gwaith archwilio mewnol yn un modd allweddol o ddarparu sicrwydd y mae ei angen arnaf fel Swyddog Cyfrifyddu. Rwyf wedi penodi Deloitte i weithredu fel archwilywyr mewnol i mi ac maent wedi llunio'r adroddiadau canlynol yn ystod y flwyddyn:

- Llywodraethu Corfforaethol a Rheoli Risg
- Systemau Ariannol
- Seiberddiogelwch
- Y Ddeddf Diogelu Data

[Mae Adroddiad Blynyddol Deloitte ar gyfer 2017-2018](#) yn cadarnhau "Yn seiliedig ar y gwaith a wnaethom yn ystod y flwyddyn, gallwn ddod i'r casgliad bod gan y Comisiynydd system reolaeth fewnol gadarn, a ddylai ddarparu sicrwydd cymedrol ynghylch cyflawni amcanion y Comisiynydd". Gellir cymryd cryn sicrwydd o'r modd y cynlluniwyd y rheolaethau llywodraethu corfforaethol a'r trefniadau rheoli risg. Cafodd yr archwiliadau ar gyfer Seiberddiogelwch a Diogelu Data eu cynnal tra roedd Fframwaith Llywodraethu Gwybodaeth newydd yn cael ei roi ar waith ac o ganlyniad, dim ond gradd sicrwydd cyfyngedig a gafwyd a gwnaed 11 o argymhellion. Gwnaed [gwaith dilynol](#) ym mis Mai 2018 a chadarnhawyd bod cynnydd sylweddol wedi'i wneud, bod 8 argymhelliad wedi'u cyflawni'n llawn a bod trefniadau ar waith ar gyfer mynd i'r afael â'r 3 arall. Rwyf wedi gofyn am raddfa sicrwydd wedi'i diweddarau ar gyfer seiberddiogelwch a threfniadau diogelu data fy swyddfa yn 2019-2020.

Sicrwydd gwybodaeth

Rwyf wedi cwblhau adolygiad sylweddol o'm trefniadau llywodraethu gwybodaeth yn 2017-2018 yn barod ar gyfer cyflwyno'r Gofynion Diogelu Data Cyffredinol newydd a ddaeth i rym ym mis Mai 2018. Mae fframwaith llywodraethu gwybodaeth newydd wedi'i sefydlu gyda chyfres o bolisiâu sylfaenol sy'n nodi trefniadau diogelwch ac egwyddorion llywodraethu gwybodaeth da, ynghyd â'r cyfrifoldebau a'r ymddygiadau yr wyf yn eu disgwyl gan bawb sy'n gweithio i mi. Ni

fu unrhyw doriad ar ddiogelwch data yn ystod y flwyddyn. Ni roddwyd adroddiad ffurfiol ar unrhyw ddigwyddiadau'n gysylltiedig â data personol i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth yn ystod y cyfnod

Crynodeb o effeithiolrwydd

O'r sicrwydd a ddarperir gan fy UDRh, fy ngwybodaeth o waith fy swyddfa, a'r adroddiadau a ddarparwyd gan archwiliad mewnol ac allanol, gallaf adrodd nad oedd unrhyw wendidau arwyddocaol yn y system reolaeth fewnol fu ar waith yn ystod y flwyddyn a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon.

Ar gyfer 2018-2019 lle bo angen, byddaf yn parhau i ddiweddarau fy strwythur staffio i sicrhau bod y trefniadau staffio mwyaf effeithlon ac effeithiol gennyf er mwyn cyflawni'r ystod eang o swyddogaethau a byddaf yn parhau i weithredu ar eiriau'r Ddeddf a datblygu'r trefniadau llywodraethu a rheolaeth fewnol yn fy swyddfa mewn ffordd gynaliadwy.

Sophie Howe

Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru
5 Gorffennaf 2018

Adroddiad taliadau a staff

Mae'r rhan hon o'm hadroddiad Atebolrwydd yn darparu gwybodaeth am fy mholisi tâl i mi a'm Uwch Dîm Rheoli.

- Taliadau i gyn-gyfarwyddwyr, os yn berthnasol
- Taliadau colli swydd, os yn berthnasol
- Pecynnau gadael, os yn berthnasol
- Datgeliadau cyflog teg
- Dadansoddiad o niferoedd a chostau staff

Taliadau i uwch aelodau'r uwch dîm rheoli

Fe'm penodwyd i ar 1 Chwefror 2016 a phenodwyd uwch aelodau staff eraill rhwng mis Mehefn a mis Medi 2016. Gweinidogion Cymru sy'n pennu tâl Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru yn unol ag Atodlen 2 paragraff 5 i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Ar gyfer aelodau eraill fy Uwch Dîm Rheoli, cymerais gyngor ynghylch tâl gan arbenigwyr recriwtio yn y gwasanaeth sifil.

Mae'r adrannau canlynol, sydd wedi cael eu harchwilio, yn rhoi manylion am daliadau a buddion pensiwn y swyddogion uchaf yn fy swyddfa:

Datgeliadau pensiwn GTGAP ar fy nghyfer i ac aelodau fy uwch dîm rheoli (archwiliwyd)

	Cyfanswm pensiwn cronedig	Cynnydd real pensiwn	GTGAP 31.3.18	GTGAP 31.3.17	Cynnydd real/ (gostyngiad) yn GTAGP
	£000	£000	£000	£000	£000
Sophie Howe – Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru, o 1 Chwefror 2016. Llawn amser	0-5	0-2.5	38	20	11
Mike Palmer – Cyfarwyddwr Perfformiad Polisi a Gweithredu, o 11 Gorffennaf 2016. Wedi ymddeol ar 31 Hydref 2017. Llawn amser	35-40	0-2.5	715	694	5
Kate Carr – Cyfarwyddwr Ymgysylltu, Partneriaethau a Chyfathrebu, o 19 Gorffennaf 2016. Llawn amser	0-5	0-2.5	23	9	9
Marie Brousseau-Navarro – Cyfarwyddwr Polisi, Deddfwriaeth ac Arloesi, o 12 Medi 2016. Rhan amser 0.8 CALI	0-5	0-2.5	15	5	7
Helen Verity – Cyfarwyddwr Cyllid a Llywodraethu, o 6 Mehefn 2016. Rhan-amser 0.6 CALI	0-5	0-2.5	19	8	8

Nifer a dadansoddiad o gostau staff uwch fesul band (archwiliwyd)

	Cyflog £000		Buddion mewn Da (i'r £100 agosaf)		Buddion Pensiwn (i'r £1000 agosaf)		Cyfanswm £000	
	1.4.17 i 31.3.18	1.2.16 i 31.3.17	1.4.17 i 31.3.18	1.2.16 i 31.3.17	1.4.17 i 31.3.18	1.2.16 i 31.3.17	1.4.17 i 31.3.18	1.2.16 i 31.3.17
Sophie Howe – Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru, o 1 Chwefror 2016. Llawn amser	90-95	100-105 (CALI 90-95)	-	-	36	35	125-130	135-140
Mike Palmer – Cyfarwyddwr Perfformiad Polisi a Gweithredu, o 11 Gorffennaf 2016. Wedi ymddeol ar 31 Hydref 2018. Llawn amser	40-45 (CALI 65-70)	50-55 (CALI 65-70)	-	-	6	13	45-50	60-65
Kate Carr – Cyfarwyddwr Ymgysylltu, Partneriaethau a Chyfathrebu o 19 Gorffennaf 2016. Llawn amser	55-60	40-45 (CALI 55-60)	-	-	23	16	75-80	55-60
Marie Brousseau-Navarro – Cyfarwyddwr Polisi, Deddfwriaeth ac Arloesi, o 12 Medi 2016. Rhan-amser 0.8 CALI	45-50 (CALI 55-60)	20-25 (CALI 55-60)	-	-	19	10	60-65	30-35
Helen Verity – Cyfarwyddwr Cyllid a Llywodraethu, o 6 Mehefn 2016. Rhan-amser 0.6 CALI	40-45 (CALI 55-60)	30-35 (CALI 55-60)	-	-	17	14	55-60	45-50

Cynllun Pensiwn

Mae Prif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil (PCSPS) a'r Cynllun Pensiwn Gweision Sifil ac Eraill (CSOPS) - a elwir yn "Alpha" - yn gynlluniau aml-gyflogwr heb eu hariannu sydd â buddiannau wedi'u diffinio ond nid yw ein swyddfa yn gallu canfod ei chyfran o'r asedau a'r rhwymedigaethau sylfaenol. Cafodd y PCSPS ei brisio gan actiwari'r cynllun ar 31 Mawrth 2012. Gallwch weld manylion yng nghyfrifon adnoddau Swyddfa'r Cabinet: Pensiwn Sifil [yma](#).

Ar gyfer 2017-2018, roedd cyfraniadau cyflogwyr o £137,732 yn daladwy i'r PCSPS (2016-17 £97,496) ar un o bedair cyfradd yn yr ystod 20.0% i 24.5% o enillion pensynadwy, yn seiliedig ar fandiau cyflog. Mae Actiwari'r Cynllun yn adolygu cyfraniadau cyflogwyr fel arfer bob pedair blynedd wedi i'r cynllun gael ei brisio'n llawn. Gosodir cyfraddau'r cyfraniadau i gwrdd â chost y buddion sy'n cronni yn ystod 2017-2018 ar gyfer eu talu pan fydd yr aelod yn ymddeol ac nid y buddion a dalwyd yn ystod y cyfnod hwnnw i bensiynwyr presennol.

Gall cyfloggeion ddewis agor cyfrif pensiwn partneriaeth, sef pensiwn rhanddeiliad gyda chyfraniad gan gyflogwr. Ni chymerodd yr un o'r gweithwyr yn y swyddfa hon yr opsiwn hwnnw.

Darperir buddion pensiwn trwy drefniadau pensiwn y Gwasanaeth Sifil. O 1 Ebrill 2015 cyflwynwyd cynllun pensiwn newydd ar gyfer gweision sifil - Cynllun Pensiwn Gweision Sifil ac Eraill, neu alpha, sy'n darparu buddion ar sail cyfartaledd gyrfa gydag oedran pensiwn arferol sy'n hafal i Oedran Pensiwn y Wladwriaeth (neu 65 oed os yw'n uwch). O'r dyddiad hwnnw, mae pob gwas sifil a benodir o'r newydd a mwyafrif y rheiny sydd yn y gwasanaeth eisoes wedi ymuno ag alpha. Cyn y dyddiad hwnnw, roedd gweision sifil yn rhan o Brif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil (PCSPS). Mae gan y PCSPS bedair adran: 3 sy'n darparu budd-daliadau ar sail cyflog terfynol (clasurol, premiwm neu clasurol a mwy) gydag oedran pensiwn arferol o 60; ac un sy'n darparu buddion ar sail gyrfa gyfan (nuvos) gydag oedran pensiwn arferol o 65 oed.

Nid yw'r trefniadau statudol hyn yn cael eu hariannu ac mae cost y buddion yn cael eu talu gan arian y pleidleisir arno gan y Senedd bob blwyddyn. Mae'r pensiynau sy'n daladwy o dan y cynlluniau clasurol, premiwm, clasurol a mwy, nuvos ac alpha yn cael eu cynyddu bob blwyddyn yn unol â'r ddeddfwriaeth Cynyddu Pensiynau. Roedd aelodau presennol y PCSPS a oedd o fewn 10 mlynedd i'w hoedran pensiwn arferol ar 1 Ebrill 2012 yn aros yn PCSPS ar ôl 1 Ebrill 2015. Bydd y rhai a oedd rhwng 10 mlynedd a 13 mlynedd a 5 mis o'u hoedran pensiwn

arferol ar 1 Ebrill 2012, yn newid i alpha rywbyrd rhwng 1 Mehefin 2015 a 1 Chwefror 2022. Mae pob aelod sy'n newid i alpha wedi cael 'bancio' buddion PCSPS, ac i'r rhai sydd â buddion cynharach yn un o adrannau cyflog terfynol y PCSPS, bydd y buddion hynny yn seiliedig ar eu cyflog terfynol pan fyddant yn gadael alpha. (Mae'r ffigurau pensiwn a ddyfynnir ar gyfer swyddogion yn dangos pensiwn a enillwyd yn PCSPS neu alpha - fel sy'n briodol. Pan fo gan y swyddog fuddion yn PCSPS ac alpha, y ffigur a ddyfynnir yw gwerth cyfunol eu buddion yn y ddau gynllun.) Gall aelodau sy'n ymuno o fis Hydref 2002 ddewis naill ai'r trefniant buddion diffiniedig priodol neu pensiwn 'prynu arian' cyfrandeiliaid gyda chyfraniad cyflogwr (cyfrif pensiwn partneriaeth).

Mae cyfraniadau cyflogheon yn gysylltiedig â chyflog ac yn amrywio rhwng 4.6% ac 8.05% ar gyfer aelodau clasurol, premiwm, clasurol a mwy, nuvos ac alpha. Mae'r buddion yn y cynllun clasurol yn cronni ar gyfradd o 1/80fed o enillion pensiynadwy terfynol ar gyfer pob blwyddyn o wasanaeth Yn ogystal, mae cyfandaliad sy'n gywerth â thair blynedd o bensiwn cychwynnol yn daladwy adeg ymddeol. Ar gyfer premiwm, bydd buddion yn cronni ar raddfa o 1 rhan mewn 60 o'r enillion pensiynadwy ar gyfer pob blwyddyn o wasanaeth. Yn wahanol i'r cynllun clasurol, nid oes unrhyw gyfandaliad awtomatig. Yn y bôn, mae clasurol a mwy yn gynllun cymysg gyda buddion ar gyfer gwasanaeth cyn 1 Hydref 2002 wedi'u cyfrifo'n fras yn ôl y cynllun clasurol a buddion ar gyfer gwasanaeth o fis Hydref 2002, wedi'u cyfrifo yn unol â'r cynllun premiwm. Yn nuvos mae aelod yn adeiladu pensiwn yn seiliedig ar ei enillion pensiynadwy yn ystod ei gyfnod yn aelod o'r cynllun. Ar ddiwedd blwyddyn y cynllun (31 Mawrth) credydir cyfrif pensiwn a enillwyd yr aelod gyda 2.3% o'i enillion pensiynadwy yn y flwyddyn cynllun honno ac mae'r pensiwn cronedig yn cael ei uwchraddio yn unol â deddfwriaeth Cynnydd Pensiynau. Mae buddion yn alpha'n codi mewn ffordd debyg i nuvos, ond bod y gyfradd gronni yn 2.32%. Ym mhob achos, gall aelodau ddewis ildio'u pensiwn (cymudo) a chael cyfandaliad hyd at y terfynau a bennir gan Ddeddf Cyllid 2004.

Trefniant pensiwn rhan-ddeiliad yw'r cyfrif pensiwn partneriaeth. Bydd y cyflogwr yn gwneud cyfraniad sylfaenol rhwng 8% a 14.75% (gan ddibynnu ar oedran yr aelod) tuag at gynnyrch pensiwn rhan-ddeiliad a ddewiswyd gan y cyflogai o banel o ddarparwyr. Nid oes rhaid i'r cyflogai gyfrannu, ond lle byddant yn cyfrannu, bydd y cyflogwr yn cyfrannu'n gyfatebol hyd at derfyn o 3% o'r cyflog pensiynadwy (yn ogystal â chyfraniad sylfaenol y cyflogwr). Bydd cyflogwyr hefyd yn cyfrannu 0.5% pellach o gyflog pensiynadwy er mwyn talu am yswiriant risg buddion a ddarperir yn ganolog (marwolaeth mewn gwasanaeth ac ymddeol ar sail salwch).

Y pensiwn cronedig a nodir yw'r pensiwn y mae hawl gan yr aelod i'w dderbyn pan fyddant yn cyrraedd oedran pensiwn, neu'n syth wedi iddynt beidio â bod yn aelod gweithredol o'r cynllun os byddant eisoes wedi cyrraedd neu fynd heibio i'r oedran pensiwn. Mae oedran pensiwn yn 60 ar gyfer aelodau clasurol, premiwm a chlasurol a mwy, 65 ar gyfer aelodau nuvos, a'r uchaf o 65 oed neu Oedran Pensiwn y Wladwriaeth ar gyfer aelodau o alpha. (Mae'r ffigurau pensiwn a ddyfynnir ar gyfer swyddogion yn dangos pensiwn a enillwyd yn PCSPS neu alpha - fel sy'n briodol. Pan fo gan y swyddog fuddion yn PCSPS ac alpha, y ffigur a ddyfynnir yw gwerth cyfunol eu buddion yn y ddau gynllun, ond nodwch y gall rhan o'r pensiwn hwnnw fod yn daladwy o wahanol oedrannau.)

Mae rhagor o fanylion am drefniadau pensiwn y
Gwasanaeth Sifl ar gael ar wefan
www.civilservicepensionscheme.org.uk

(i) Gwerthoedd Trosglwyddo
Cyfwerth ag Arian Parod

Ystyr Gwerth Trosglwyddo sy'n Gyfwerth ag Arian Parod (GTGAP) yw'r gwerth cyfalaf wedi ei asesu gan actiwari o fuddion cynllun pensiwn sydd wedi eu cronni gan aelod ar adeg benodol mewn amser. Y buddion y rhoddir gwerth arnynt yw buddion cronedig yr aelod a phensiwn cymar amodol sy'n daladwy o'r cynllun. Taliad a wneir gan gynllun pensiwn yw GTGAP neu drefniant i sicrhau buddion pensiwn mewn cynllun pensiwn neu drefniant arall lle bydd yr aelod yn gadael cynllun ac yn dewis

trosglwyddo'r buddion a gronwyd yn y cynllun blaenorol. Mae'r ffigurau pensiwn a ddangosir yn ymwneud â'r buddion y mae'r unigolyn wedi eu cronni o ganlyniad i gyfanswm ei aelodaeth o'r cynllun pensiwn, ac nid dim ond ei wasanaeth mewn swydd uwch y mae'r datgeliad yn berthnasol iddi.

Mae'r ffigurau'n cynnwys gwerth unrhyw fudd pensiwn mewn cynllun neu drefniant arall y mae'r aelod wedi'u trosglwyddo i drefniadau pensiwn y Gwasanaeth Sifl. Maent hefyd yn cynnwys unrhyw fudd pensiwn ychwanegol a gronwyd i'r aelod o ganlyniad i brynu buddion pensiwn ychwanegol ar ei gost ei hunan. Cyfrifir GTGAP yn unol â'r Rheoliadau Cynlluniau Pensiwn Galwedigaethol (Gwerthoedd Trosglwyddo) (fel y'u diwygiwyd) 2008 ond nid ydynt yn ystyried unrhyw wir ostyngiad neu ostyngiad potensial i fudd-daliadau yn deillio o Dreth Lwfans Oes a allai fod yn daladwy pan gymerir taliadau pensiwn.

(ii) Cynnydd gwirioneddol
mewn GTGAP

Mae hyn yn adlewyrchu'r cynnydd mewn GTGAP a ariennir gan y cyflogwr. Nid yw'n cynnwys y cynnydd mewn pensiwn cronedig oherwydd chwyddiant, cyfraniadau a dalwyd gan y gweithiwr (gan gynnwys gwerth unrhyw fuddion a drosglwyddwyd o gynllun pensiwn neu drefniant pensiwn) ac mae'n defnyddio ffactorau prisio cyffredin y farchnad ar gyfer cychwyn a diwedd y cyfnod.

Adrodd ar Gynllun Iawndal y
Gwasanaeth Sifil a chynlluniau
Iawndal eraill - pecynnau gadael
(archwiliwyd)

Yn ystod y cyfnod ni thalwyd unrhyw iawndal i unrhyw aelod o staff.

Telir costau diswyddo a chostau gadael eraill yn unol â darpariaethau Cynllun Digolledu'r Gwasanaeth Sifil, cynllun statudol a wnaed o dan Ddeddf Blwydd-daliadau 1972. Cyfrifir am gostau

ymadael yn llawn yn ystod blwyddyn yr ymadawiad. Pan fydd y Comisiynydd yn cytuno ar ymddeoliadau cynnar, y Comisiynydd fydd yn talu'r costau ychwanegol yn hytrach na chynllun pensiwn y Gwasanaeth Sifil. Telir costau ymddeoliadau ar sail afiechyd gan y cynllun pensiwn ac nid ydynt wedi'u cynnwys yn y tabl.

Codir costau llawn yr ymadawiad i'r Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr yn y flwyddyn y gwneir y penderfyniad. Mae symiau sy'n daladwy mewn blynyddoedd sydd i ddod yn cael eu credydu i ddarpariaeth a ddefnyddir pan fydd y taliadau'n cael eu gwneud.

Taliadau i gyn-gyfarwyddwyr (archwiliwyd)

Ni wnaed unrhyw daliadau i gyn-gyfarwyddwyr.

Datgeliadau cyflog teg

(archwiliwyd)

	2017-18	2016-17
Band tâl yr unigolyn sy'n derbyn y tâl uchaf (£000)	90-95	90-95
Cyfanswm canolrifol (£)	34,975	43,050
Cymhareb	1:2.65	1:2.15

Mae'n ofynnol i mi ddatgelu'r berthynas rhwng tâl yr unigolyn sy'n derbyn y tâl uchaf a thâl canolrifol y gweithlu. Nid yw'n cynnwys cyfraniadau pensiwn cyflogwr a gwerth trosglwyddo cyfwerth ag arian parod pensiynau. Mae'r pwynt canolrifol wedi gostwng ar gyfer 2017-2018 oherwydd gostyngiad yn nifer y Cyfarwyddwyr o bedwar i dri a chyflwyno dwy swydd gyflogedig tymor penodol yn gwneud gwaith ymchwil polisi a roddwyd i fyfyrwr PhD yn 2017-2018 ar waelod fy ngraddfa gyflog.

Bwlch cyflog rhwng y rhywiau (heb fod yn destun archwiliad)

Nid yw Deddf Cydraddoldeb 2010 yn ei gwneud yn ofynnol i mi adrodd ar y bwlch cyflog rhwng y rhywiau yn fy sefydliad. Mae dadansoddiad cyflog yn ôl rhyw yn fesur pwysig wrth i ni symud tuag at Gymru fwy Cyfartal. Ar gyfer 2017-2018, rwyf felly'n dewis adrodd ar sefyllfa cyflogau yn ôl rhyw ar gyfer pobl sy'n gweithio yn fy nhîm. Mae'r tabl cyntaf isod yn dangos canolrif a chymedr graddfeydd tâl fesul awr ar gyfer y rhai yn fy nhîm y mae gennyf reolaeth uniongyrchol dros eu cyfraddau tâl. Mae'r ail dabl yn dangos canolrif a chymedr graddfeydd tâl fesul awr pan gynhwysir aelodau'r tîm o sefydliadau partner.

Bwlch cyflog rhwng y rhywiau: cyflogir yn uniongyrchol yn unig	2017-18	
	Benyw	Gwryw
Canolrif cyfradd cyflog fesul awr (£)	16.29	16.10
Cymedr cyfradd cyflog fesul awr (£)	17.19	16.10

Bwlch cyflog rhwng y rhywiau: Cynhwysir rhai cyflogedig ar secondiad	2017-18	
	Benyw	Gwryw
Canolrif cyfradd cyflog fesul awr (£)	18.07	16.10
Cymedr cyfradd cyflog fesul awr (£)	18.32	15.91

Adroddiad Staff

Niferoedd staff a Chostau cysylltiedig

Ar 31 Mawrth 2018 roedd 32 aelod o staff gan y Comisiynydd (25.06 cyfwerth ag amser llawn) gan gynnwys y Comisiynydd. Ar 31 Mawrth 2017 y ffigurau cymharol oedd 26 o bobl (17.84 cyfwerth ag amser llawn)

Costau staff (archwiliwyd)

Am y flwyddyn mae costau staff yn cynnwys:

	2017-18	2016-17
	£000	£000
Cyflogau	641	469
Costau nawdd cymdeithasol	68	52
Costau pensiwn	136	103
Is-gyfanswm	845	624
Secondiadau i mewn a staff asiantaeth	225	185
Llai adenillion mewn perthynas â secondiadau allan	-	-
Cyfanswm Costau Net	1,070	809

Mae'r dadansoddiad o gostau staff ar gyfer 2016-17 wedi'i gywiro. Cywiriadau: Cynnydd o £131,472 yn y cyflogau; gostyngiad o £103,962 mewn nawdd cymdeithasol; gostyngiad o £27,510 mewn pensiynau. Effaith net - dim. Roedd y dadansoddiad a ddatgelwyd yn Adroddiad Staff 2016-17 yn anghywir. Roedd cyfanswm y costau staff yn gywir ac nid yw wedi newid.

Roedd nifer y bobl gyfwerth ag amser llawn a gyflogwyd (gan gynnwys uwch reolwyr) am y cyfnod fel a ganlyn:
(heb fod yn destun archwiliad)

	2017-18	2016-17
	CALI	CALI
Cyflogedig yn Uniongyrchol	15.57	9.31
Rhai Cyflogedig ar Secondiad	3.88	4.24
Cyfanswm	19.45	13.55

Cyfrif cyfwerth ag amser llawn y rhai oedd ar secondiad yn gyflogedig ac yn ddi-dâl ar gyfer y cyfnod oedd fel a ganlyn:

	2017-18	2016-17
	CALI	CALI
Rhai Cyflogedig ar Secondiad	3.88	4.24
Rhai Di-dâl ar Secondiad	1.04	4.29
Cyfanswm	4.92	8.53

Mae'r tabl canlynol yn dangos nifer y gweithwyr ar secondiad cyfwerth ag amser llawn o'r deunaw sefydliad yr ydym wedi cydweithio â hwy ers i mi ddechrau yn fy swydd

Sefydliad	Maes gwaith	2017-18	2016-17
		CALI	CALI
Masnach Deg Cymru	Polisi	1.00	-
Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru	Polisi	0.83	-
Llywodraeth Cymru	Cymorth Busnes a Pholisi	0.75	1.71
Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf	Polisi	0.75	0.18
Comisiynydd Plant Cymru	Cymorth Busnes a Pholisi	0.65	0.63
Gwasanaeth Cenedlaethol Rheoli Troseddwy	Polisi	0.18	-
Chwaraeon Cymru	Polisi	0.17	-
United Welsh	Polisi	0.10	-
Adeiladu Arbenigrwydd yng Nghymru	Polisi	0.10	-
Ymddiriedolaethau Natur Cymru	Polisi	0.10	-
Canolfan Cydweithredol Cymru	Polisi	0.09	-
Canolfan Cydraddoldeb a Hawliau Dynol y GIG	Polisi	0.08	-
BT Cymru Wales	Rheoli Prosiectau	0.08	-
Interlink RCT	Polisi	0.03	-
Cyngor Celfyddydau Cymru	Polisi	0.01	-
Asiantaeth Ynni Hafren Gwy	Polisi	0.00	4.29
Heddlu De Cymru	Polisi	0.00	0.86
RenewableUK Cymru	Polisi	0.00	0.86
Cyfanswm		4.92	8.53

Taliadau i Aelodau'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg (heb fod yn destun archwiliad)

Mae Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg y Comisiynydd yn cynnwys pum aelod annibynnol, a benodir gan y Comisiynydd. Mae'r aelodau yn derbyn lwfans dyddiol o £250 ac mae'r Cadeirydd yn cael lwfans dyddiol o £300. Yn 2017-18 gwnaed y taliadau canlynol:

	2017-18	2016-17
	(£)	(£)
Alan Morris (Cadeirydd)	2,400	600
Jonathan Morgan	1,250	500
John Dwight	1,500	500
Gareth Madge	1,375	500
Jocelyn Davies	2,000	500
Total	8,525	2,600

Cyfansoddiad staff

Rydym yn casglu ystadegau'r gweithlu mewn perthynas â'r holl nodweddion gwarchodedig a nodir yn Neddf Cydraddoldeb 2010. Nid yw pob un o'r rhain yn cael eu cyhoeddi oherwydd maint bach ein gweithlu ac anhawster yn sgil hynny i gynnal ein rhwymedigaethau i ddiogelu anhysbysrwydd data sensitif.

Ystadegau rhyw a thâl y gweithlu

(heb fod yn destun archwiliad)

Cyfrif pennau yn ôl rhyw, band tâl, math o contract a phatrwm gwaith ar 31 Mawrth 2018: (mae dros dro'n cynnwys staff a gyflogir ar gontractau tymor penodol a rhai ar secondiad o sefydliadau partner).

Lefel cyflog (neu gyfatebol ar gyfer rhai ar secondiad) Sefydliad	LI/A gwryw parh	LI/A gwryw dros dro	Rh/A gwryw parh	Rh/A gwryw dros dro	LI/A benyw parh	LI/A benyw dros dro	Rh/A benyw parh	Rh/A benyw dros dro	Cyfansymiau
Gradd 1 £19 - 22k yf					1	1		2	4
Gradd 2 £23 - 27k yf					2				2
Gradd 3 £30 - 35k yf	2					2			4
Gradd 4 £38 - 43k yf					1	2	1	1	5
Gradd 5 £49 - 53k yf					1		1		2
Gradd 6 £58 - £62 yf					1		2		3
Comisiynydd £90 -95k yf					1				1
Gweithwyr partneriaeth		1		1		3		6	11
Cyfanswm	2	1	0	1	7	8	4	9	32

Ystadegau rhyw y gweithlu

(heb fod yn destun archwiliad)

Mae'r tabl hwn yn dangos 32 o weithwyr ar 31 Mawrth 2018 yn ôl rhyw, ynghyd â chymhariaeth yn erbyn y flwyddyn flaenorol a dyddiad y Cyfrifiad 2014: Cymru (3,092,000)

Rhyw	CCDC 31/3/2018	2018	CCDC 31/3/17	2017	Cymru 2014	
	Cyfanswm nifer	%	Cyfanswm nifer	%	nifer	%
Gwryw	4	12.5	6	23	1,500,000	49
Benyw	28	87.5	20	77	1,560,000	51

Ystadegau oed y gweithlu

(heb fod yn destun archwiliad)

16-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 & Over	Heb ddatgelu
4	5	7	6	0	1	7

Cyfrif pennau yn ôl Oed ar 31 Mawrth 2018

Ystadegau ymadawyr â'r gweithlu

(heb fod yn destun archwiliad)

Bu 7 o ymadawyr yn ystod y flwyddyn.

- Daeth 2 secondiad i ben
- Daeth 2 gontract tymor penodol i ben
- Ymddeolodd 1 person
- Ymddiswyddodd 2 o bobl i ymgymryd â chyflogaeth arall

Beichiogrwydd Mabwysiadu Mamolaeth Rhwng Ebrill 2017 a Mawrth 2018	
Nifer y gweithwyr beichiog yn 2017 -2018	0
Nifer y gweithwyr gafodd Absenoldeb Mabwysiadu a/neu Mamolaeth yn 2017 - 2018	0

Ystadegau hyfforddiant a datblygu'r gweithlu

(heb fod yn destun archwiliad)

Cyfrif pennau yn ôl rhyw, band tâl, math o contract a phatrwm gwaith aelodau'r tîm a fanteisiodd ar gyfleoedd hyfforddi a ddarparwyd yn allanol yn ystod y flwyddyn. Sylwch fod y diffiniad 'dros dro' yn cynnwys staff a gyflogir ar gontractau tymor penodol, neu rai sy'n gweithio ar secondiad o sefydliadau partner.

Lefel cyflog (neu cyfatebol ar gyfer ar secondiad) Sefydliad	LI/A gwryw parh	LI/A gwryw dros dro	Rh/A gwryw parh	Rh/A gwryw dros dro	LI/A benyw parh	LI/A benyw dros dro	Rh/A benyw parh	Rh/A benyw dros dro	Cyfansymiau
Gradd 1 £19 - 22k pa								1	1
Gradd 2 £24 - 28k pa					1				1
Gradd 3 £31 - 35k pa	1				1	1			3
Gradd 4 £39 - 43k pa					1			1	2
Gradd 5 £47 - 51k pa									
Gradd 6 £58 - £62 pa							1		1
Comisiynydd £91k pa						1			1
Ar Secondiad heb dâl									
Cyfanswm	1				3	2	1	2	9

Cefnogwyd naw o bobl i fynychu digwyddiadau hyfforddi allanol fel aelodau unigol o'r tîm. Cefnogwyd aelodau'r tîm ar draws y rhan fwyaf o raddau, rhyw a phatrwm gweithio i gymryd rhan fel y dangosir uchod.

Yn ogystal, darparwyd nifer o ddiwrnodau datblygu tîm ar gyfer y tîm cyfan

- Diwrnod tîm yn adolygu ein gwahanol arddulliau gweithio ac effaith y rhain ar ein perthynas, ein dulliau gweithio a'n hymddygiadau. (Insights Discovery)
- Diwrnod tîm gyda'n Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg yn dod i ddeall ein cofrestr risg.
- Diwrnod tîm yn adolygu ein prosesau swyddfa yn erbyn y saith nod llesiant.
- Diwrnod tîm ar gynllunio strategol
- Diwrnod tîm rheoli i archwilio methodolegau ystwyth

Data absenoldeb salwch

(heb fod yn destun archwiliad)

Caiff ffigyrau absenoldeb salwch eu casglu, eu monitro a'u cofnodi ar gyfer aelodau'r tîm sy'n cael eu cyflogi'n uniongyrchol. (19 o bobl, 17.8 CALL ar 31 Mawrth 2018). Rhwng Ebrill 2017 a Mawrth 2018 adroddwyd mai'r gyfradd absenoldeb oherwydd salwch oedd 0.4 y cant. (0.6 y cant 2016-2017). Mae hyn yn cyfateb i gyfanswm o 15 diwrnod o absenoldeb salwch tymor byr ar gyfer 6 aelod o'r tîm. Nid oedd unrhyw achosion o absenoldeb hirdymor yn y flwyddyn ariannol hon.

Gwariant ar ymgynghoriaeth

(heb fod yn destun archwiliad)

Costau ymgynghoriaeth o £7,025 yn gysylltiedig â darparu cyngor strategol gwrthrychol i lywio cyfansoddiad strwythurol fy sefydliad: Datblygu strwythur sefydliadol Ystwyth (Agile) £5,400; a Fframwaith Llywodraethu Gwybodaeth £1,625.

Sophie Howe
Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru
5 Gorffennaf 2018

Adroddiad ar archwiliad y datganiadau ariannol

Tystysgrif ac adroddiad archwilydd annibynnol Archwilydd Cyffredinol Cymru i Gynulliad Cenedlaethol Cymru

Barn

Rwy'n ardystio fy mod wedi archwilio datganiadau ariannol Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2018 o dan Paragraff 21 o Atodlen 2 Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Mae'r rhain yn cynnwys y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr, Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol, Datganiad Llif Arian a Datganiad o Newidiadau yn Ecwiti'r Trethdalwyr a nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys crynodeb o bolisiau cyfrifyddu arwyddocaol. Paratowyd y datganiadau ariannol hyn o dan y polisiau cyfrifyddu a nodir ynddynt. Y fframwaith adrodd ariannol a ddefnyddiwyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol a Llawlyfr Adrodd Ariannol Trysorlys EM sy'n seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) fel y'u mabwysiadwyd gan yr Undeb Ewropeaidd.

Yn fy marn i, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru ar 31 Mawrth 2018 a'i gwariant net am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
- wedi eu paratoi'n briodol yn unol â chyfarwyddiadau Gweinidogion Cymru a gyhoeddwyd o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Sail ar gyfer fy marn

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU (ISAs (UK)). Disgrifir fy nghyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yn yr adran ar gyfrifoldebau'r archwilydd dros archwilio'r datganiadau ariannol yn fy adroddiad. Rwyf yn annibynnol ar y corff yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safon Foesegol y

Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio a gefais yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail ar gyfer fy marn i.

Casgliadau sy'n ymwneud â busnes gweithredol

Nid oes gennyf ddim i'w adrodd mewn perthynas â'r materion canlynol y mae'n ofynnol i mi adrodd i chi yn eu cylch yn unol â'r ISAs (UK) os:

- nad yw'r defnydd o'r sail busnes gweithredol o gyfrifyddu wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol; neu
- nad yw Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru wedi datgelu unrhyw ansicrwydd perthnasol a all fwrw amheuaeth arwyddocaol ynghylch gallu'r corff i barhau i fabwysiadu'r sail busnes gweithredol am gyfnod o o leiaf ddeuddeng mis o'r dyddiad pan gaiff y datganiadau ariannol eu hawdurdodi i'w cyhoeddi.

Gwybodaeth Arall

Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru sy'n gyfrifol am y wybodaeth arall yn yr adroddiad blynyddol a'r cyfrifon. Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth a gynhwysir yn yr adroddiad blynyddol heblaw'r datganiadau ariannol a fy adroddiad archwilydd ar y rheiny. Nid yw fy marn ar y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall ac, heblaw i'r graddau a nodir fel arall yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad ynglŷn â'i sicrwydd.

Mewn cysylltiad â'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol, fy nghyfrifoldeb i yw darllen y wybodaeth arall i nodi anghysondebau perthnasol â'r datganiadau ariannol archwiliedig a nodi

unrhyw wybodaeth sy'n ymddangos fel pe bai'n berthnasol anghywir ar sail y wybodaeth a ddaeth i law wrth i mi gyflawni'r archwiliad neu sy'n berthnasol anghyson â'r wybodaeth honno. Os dof yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau neu anghysondebau perthnasol amlwg, ystyriaf y goblygiadau i'm hadroddiad.

Barn ar reoleidd-dra

Yn fy marn i, ym mhob ffordd berthnasol, mae'r gwariant a'r incwm yn y datganiadau ariannol wedi eu cymhwyso at y dibenion y'u bwriadwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ac mae'r trafodion sydd wedi eu cofnodi yn y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu llywodraethu.

Adrodd ar ofynion eraill

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, mae'r rhan o'r Adroddiad Taliadau sydd i'w harchwilio wedi'i pharatoi'n briodol yn unol â chyfarwyddyd Gweinidogion Cymru a wnaed o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth a roddir yn y Datganiad Llywodraethu ar gyfer y flwyddyn ariannol y mae'r datganiadau ariannol wedi eu paratoi ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'r Datganiad Llywodraethu wedi'i baratoi yn unol â chanllawiau Gweinidogion Cymru;
- mae'r wybodaeth a roddir yn yr Adroddiad Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol y mae'r datganiadau ariannol wedi eu paratoi ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'r Adroddiad Blynyddol wedi'i baratoi yn unol â chanllawiau Gweinidogion Cymru.

Materion y cyflwynaf adroddiad arnynt drwy eithriad

Yng ngoleuni'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth o'r corff a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi canfod camddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Blynyddol na'r Datganiad Llywodraethu.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w nodi o ran y

materion canlynol y cyflwynaf adroddiad i chi arnynt os bydd yr amgylchiadau canlynol yn berthnasol, yn fy marn i:

- ni chadwyd cofnodion cyfrifyddu priodol;
- nid yw'r datganiadau ariannol na'r rhan o'r Adroddiad Taliadau sydd i'w harchwilio, yn gyson â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu;
- ni ddatgelwyd gwybodaeth a ddynodwyd gan Weinidogion Cymru o ran taliadau cydnabyddiaeth a thrafodion eraill; neu.
- nid wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth a'r esboniadau sydd eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad.

Adroddiad

Nid oes gennyf sylwadau i'w gwneud ar y datganiadau ariannol hyn

Cyfrifoldebau

Cyfrifoldebau Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru dros y datganiadau ariannol

Fel yr esboniwyd yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu, Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru sy'n gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a chyfarwyddiadau Gweinidogion Cymru a wneir o dan y ddeddf honno, am fodloni eu bod yn rhoi darlun gwir a theg ac am y rheolaeth fewnol sydd ei hangen yn ôl barn Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru i'w galluogi i baratoi datganiadau ariannol heb gamddatganiadau perthnasol, boed hynny trwy dwyll neu wall.

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, mae Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru yn gyfrifol am asesu gallu'r corff i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu materion sy'n berthnasol i fusnesau gweithredol fel y bo'n briodol, a defnyddio cyfrifyddu ar sail busnes gweithredol oni bai y bernir bod hynny'n amhriodol.

Cyfrifoldebau'r Archwilydd dros archwilio'r datganiadau ariannol

Fy nodau yw rhoi sicrwydd rhesymol nad oes unrhyw gamddatganiadau perthnasol yn y datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd, boed hynny drwy dwyll neu wall, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n warant y bydd archwiliad a gynhelir yn unol ag ISAs (UK) bob amser yn canfod camddatganiad perthnasol pan fydd yn bodoli. Gall camddatganiadau godi trwy dwyll neu wall ac fe'u hystyrir yn berthnasol, pe byddai'n rhesymol ystyried y gallent, yn unigol neu'n rhan o'r cyfanwaith, ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a gymerir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Mae disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd ar gyfer archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol www.frc.org.uk/cyfrifoldebau_archwilwyr. Mae'r disgrifiad hwn yn ffurfio rhan o fy adroddiad archwilydd.

Cyfrifoldebau am reoleidd-dra

Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru sy'n gyfrifol am sicrhau rheoleidd-dra trafodion ariannol.

Mae'n ofynnol i mi gael digon o dystiolaeth i roi sicrwydd rhesymol bod y gwariant a'r incwm wedi'u cymhwyso at y dibenion a fwriadwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru a bod y trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu rheoli.

Huw Vaughan Thomas

Archwilydd Cyffredinol Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ
10 Gorffennaf 2018